

โครงการจัดทำระบบเฝ้าระวัง ติดตามและประเมินความก้าวหน้า

โครงการจัดทำระบบเฝ้าระวัง ติดตามและประเมินความก้าวหน้า โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีนแห่งชาติ ปี 2544

โครงการจัดทำระบบเฝ้าระวัง ติดตามและประเมินความก้าวหน้าโครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีนแห่งชาติ ปี 2544 เป็นปีที่ 2 ของโครงการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเฝ้าระวัง ติดตาม และประเมิน

ความก้าวหน้าของ โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีนแห่งชาติ โดยการเฝ้าระวังความชุก แนวโน้มการเกิดโรค และความรุนแรงของโรค รวมทั้งความครอบคลุมของการใช้เกลือเสริมไอโอดีนในระดับครัวเรือน วิธีการดำเนินงาน ใช้การตรวจวัดระดับไอโอดีนในปัสสาวะของหญิงมีครรภ์ที่มาคลอดบุตรในโรงพยาบาล และการเก็บตัวอย่างเกลือจากครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง โดยการหมุนเวียนจังหวัดที่ทำการศึกษารายปี ปีละ 15 จังหวัด เมื่อครบ 5 ปีทุกจังหวัดได้รับการประเมิน 1 ครั้ง (กรุงเทพมหานครไม่อยู่ในการศึกษา) การเลือกจังหวัดทำแบบ Systematic random sampling เก็บตัวอย่างจังหวัดละ 300 ตัวอย่างทั้ง โครงการประมาณ 4500 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบความชุกของการขาดไอโอดีนในหญิงมีครรภ์พบ ร้อยละ 45 แต่จัดอยู่ใน

ระดับ รุนแรงเพียง ร้อยละ 4.5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 15.0 ระดับเล็กน้อย ร้อยละ 25.5 โดยมีค่ามัธยฐานของไอโอดีนในปัสสาวะ 11.2 $\mu\text{g}/\text{dl}$ ส่วนการตรวจปริมาณไอโอดีนในเกลือพบว่า ร้อยละ 74.6 ของเกลือที่ตรวจเป็นเกลือเสริมไอโอดีน (ปริมาณไอโอดีน ไม่ต่ำกว่า 10 ppm) แต่มี ร้อยละ 65.5 ที่มีปริมาณไอโอดีนได้มาตรฐาน (ไม่ต่ำกว่า 30 ppm)

ปริมาณของไอโอดีนในปัสสาวะของหญิงตั้งครรภ์ในระดับ ประเทศ และรายภาค มีความแตกต่างค่ามัธยฐานของไอโอดีนในปัสสาวะ ในภาพรวมของประเทศ เท่ากับ 11.2 $\mu\text{g}/\text{dl}$ เมื่อดูรายภาคจะพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่ามัธยฐานไอโอดีนในปัสสาวะต่ำ ที่สุดเท่ากับ 7.9 $\mu\text{g}/\text{dl}$ ภาคใต้มี ค่ามัธยฐานไอโอดีนในปัสสาวะสูงที่สุด 13.8 $\mu\text{g}/\text{dl}$ เมื่อพิจารณาถึงความชุก ความรุนแรงของโรคขาด สารไอโอดีน เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานขององค์การอนามัยโลก4 ที่กำหนดให้ สัดส่วนของผู้ขาดสารไอโอดีนระดับรุนแรงและปานกลางรวมกันต้องไม่เกิน ร้อยละ 20 และสัดส่วนของผู้ขาดสารไอโอดีนทุกระดับต้องไม่เกิน ร้อยละ 50 พบว่า สามจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ สกลนคร มหาสารคาม และอุดรธานี ตกเกณฑ์มาตรฐานทั้งสองข้อ ซึ่งก็ทำให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปด้วยส่วนในระดับประเทศสัดส่วนของผู้ขาดสาร ไอโอดีนระดับรุนแรงและปานกลางรวมกันเท่ากับ ร้อยละ 19.5 และสัดส่วนของผู้ขาดสารไอโอดีนทุกระดับเท่ากับ ร้อยละ 45

การสำรวจความครอบคลุมการใช้เกลือเสริมไอโอดีนในครัวเรือนรายภาค พบว่าทุกภาค

ยก เว้น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการใช้เกลือไอโอดีนมากกว่า ร้อยละ 80 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีสัดส่วนของความครอบคลุม ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานสูงสุด เพียงร้อยละ36.8 และจังหวัดที่มีความครอบคลุมต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานสูงสุดคือ จังหวัดมหาสารคาม พบร้อยละ 31.3 และรองลงมาคือ จังหวัดสกลนคร ร้อยละ 37.0